

Ευχαριστίες

*Ευχαριστούμε την επιβλέπουσα καθηγήτρια μας κα Ε. Μάντζιου για την πολύτιμή βοήθεια της και την προθυμία της σε όλη τη διάρκεια της διπλωματικής εργασίας και τον σύμβουλο κ. Π. Βασιλάτο για τις συμβουλές που μας έδωσε.
Φυσικά ευχαριστούμε τους συγγενείς, φίλους και συντρόφους μας που ήταν δίπλα μας σε αυτή την όμορφη και απαιτητική πορεία που ακολουθήσαμε αυτό τον καιρό.*

Εισαγωγή – Σκοπός εργασίας

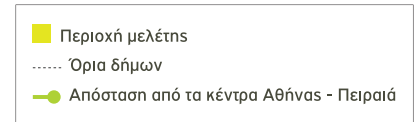
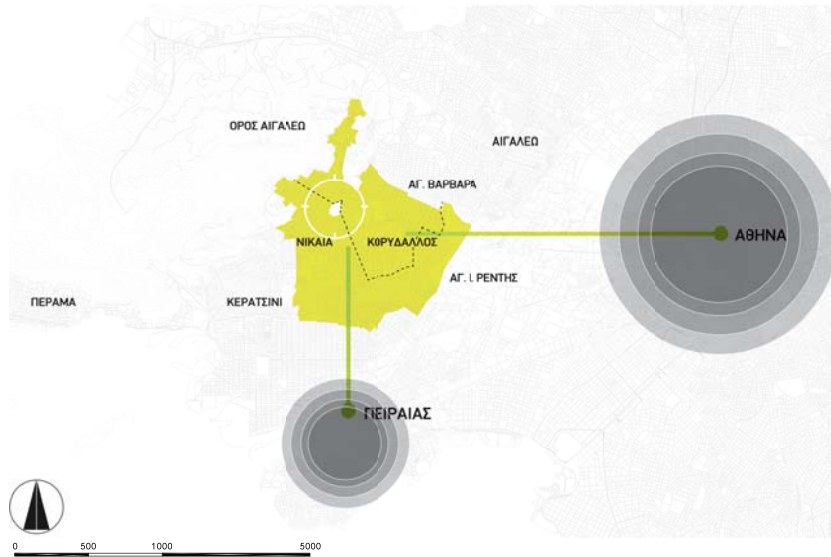
Το θέμα της παρούσας διπλωματικής αφορά το οικόπεδο που λειτουργούσε το πρώην κοιμητήριο Νεαπόλεως και βρίσκεται στα όρια μεταξύ Νίκαιας και Κορυδαλλού.

Η Νίκαια και ο Κορυδαλλός είναι δύο γειτονικές περιοχές που ανήκουν στα Δυτικά Προάστια της Αθήνας και παρουσιάζουν την γενική εικόνα γειτονιάς με ένα ποσοστό κοινωνικής υποβάθμισης, όπου μια επέμβαση θα οδηγούσε την περιοχή σε άνθηση και συνεχή ανάπτυξη βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Μετά από μελέτη αυτών καταλήξαμε στην επιλογή του παρακάτω οικοπέδου, το οποίο λόγω της έκτασής του και της θέσης του εξυπηρετεί και τις δύο περιοχές που αλληλοεξυπηρετούνται.

Το γεγονός ότι είναι ένας αδόμητος χώρος εξυπηρετούσε το στόχο που είχαμε βάλει να μην «φορτίσουμε» επιπλέον την περιοχή με μεγάλα κτίσματα, αλλά και η διαχείριση προηγούμενης χρήσης αποτέλεσε μια πρόκληση για εμάς. Η επιλογή των χρήσεων μέσα σε αυτό έγινε με κοινωνικά κριτήρια και με κριτήρια επάρκειας χρήσεων γης, με μια ιδιαίτερη ευαισθησία στην μνήμη που έχει αποτυπωθεί στο χώρο.

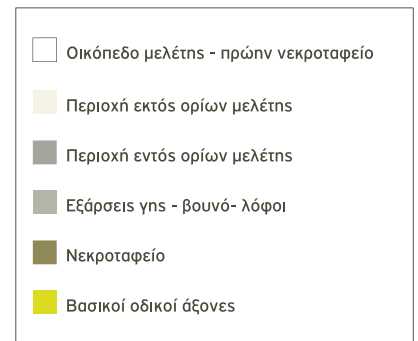
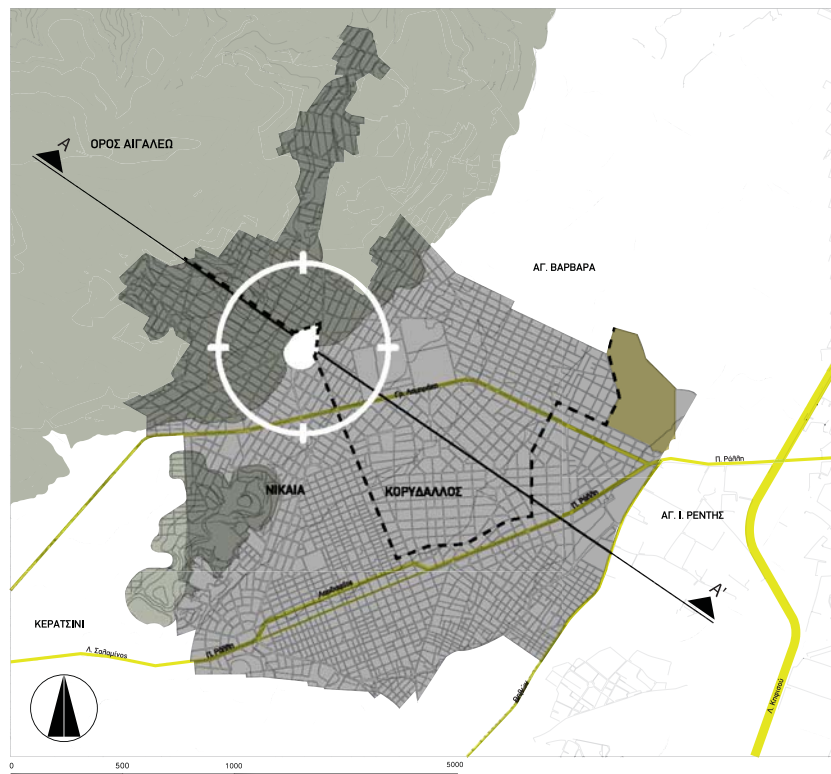
Σκοπός της εργασίας ήταν να διερευνήσουμε και να εφαρμόσουμε τις αρχές σχεδιασμού ανοιχτών δημόσιων χώρων καθώς και τη διαχείριση της μνήμης, η οποία πολλές φορές παραγκωνίζεται. Ταυτόχρονα η πρόκληση που υπήρχε ήταν να συνδυαστούν αυτές οι χρήσεις και να λειτουργήσουν αρμονικά στον χώρο χωρίς να υπάρχουν συγκρούσεις και να υπάρξει μια συμφιλίωση μεταξύ παλιού και νέου.

Θέση

Νίκαια - Κορυδαλλός. Η θέση τους σε σχέση με το κέντρο της Αθήνας (Πειραιάς 4,5 χιλ. & Αθήνα 8 χιλ.)

Πρωτογενή στοιχεία

Ανάγλυφο περιοχής στην θέση Α-Α'

Ανάλυση περιοχής

- Θέση περιοχών στο χάρτη

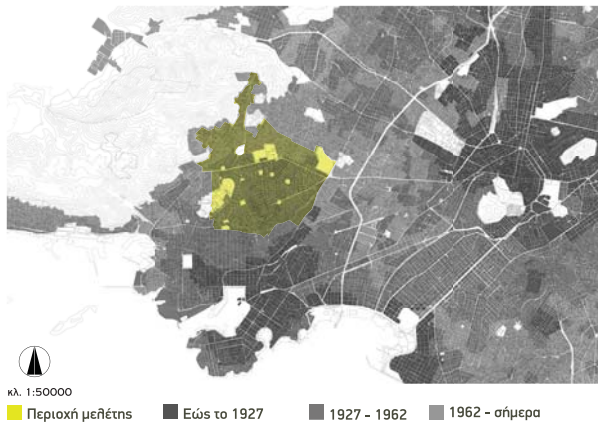
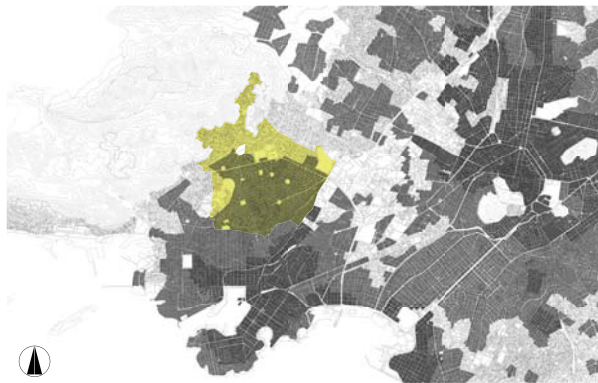
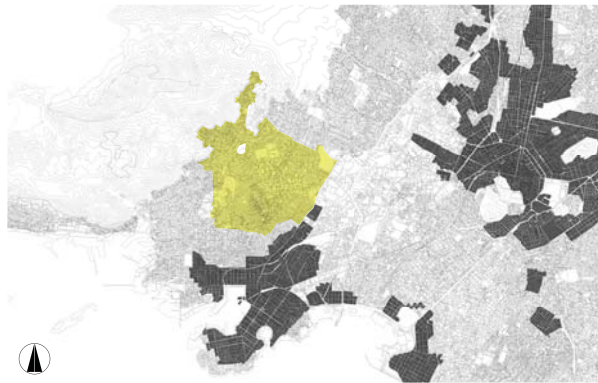
Η Νίκαια και ο Κορυδαλλός είναι όμοροι δήμοι της Δυτικής Αττικής, δυτικά του κέντρου των Αθηνών, σε απόσταση 8 χλμ. περίπου, και βόρεια του κέντρου του Πειραιά, σε απόσταση 4,5 χλμ. Συνορεύουν βορειοδυτικά με το όρος Αιγάλεω, βορειοανατολικά με την Αγία Βαρβάρα και το Αιγάλεω, νοτιοανατολικά με τη βιομηχανική περιοχή του Ρέντη, νότια με τον Πειραιά και δυτικά με το Κερασίни. Η Νίκαια ανήκει διοικητικά στο Δήμο Νίκαιας-Αγ. Ι. Ρέντη, αλλά παρουσιάζει περισσότερα κοινά χαρακτηριστικά με τον Κορυδαλλό από ότι με την περιοχή του Ρέντη. Η βιομηχανική ζώνη του Ρέντη και ο Κηφισός λειτουργούν σαν πεδίο διακοπής μεταξύ του κέντρου της Αθήνας και των περιοχών μελέτης, οι οποίες αποτελούν πέρασμα μεταξύ Αθήνας και Περάματος. Η σχέση τους με τον Πειραιά είναι πιο άμεση.

- Πρωτογενή στοιχεία

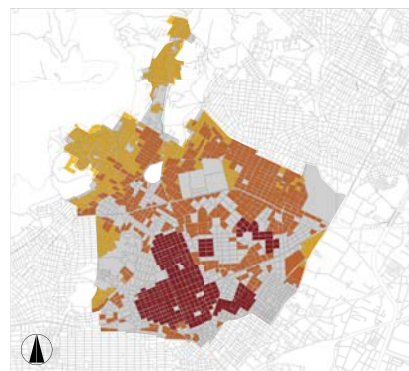
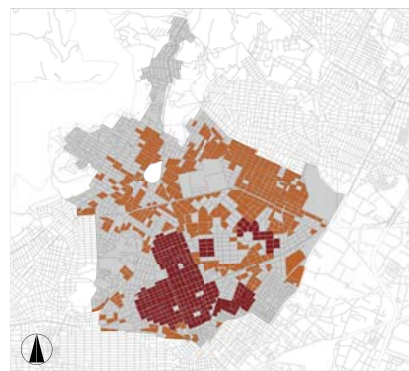
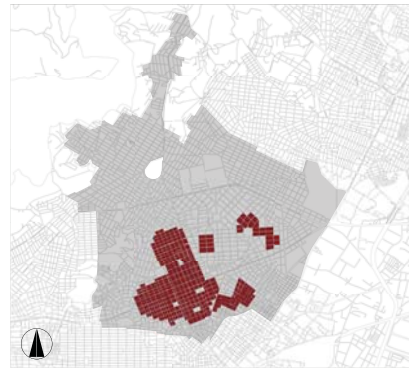
Οι περιοχές μελέτης έχουν οικοδομηθεί σε ένα ιδιαίτερο ανάγλυφο ανάμεσα σε μια πεδινή έκταση νοτιοανατολικά, δίπλα στον Κηφισό ποταμό και στους πρόποδες του όρους Αιγάλεω στο βορειοδυτικό τους τμήμα. Η έντονη κλίση του όρους σε συνδυασμό με την εγκατάσταση της βιομηχανικής ζώνης στο πεδινό τμήμα καθόρισε την ανάπτυξη των περιοχών προς τις άλλες κατευθύνσεις. Στα σύνορα των περιοχών διακρίνονται μεγάλοι ανοικτοί χώροι που έχουν συμβάλει στην διαμόρφωση τους καθώς αποτελούν φυσικά όρια μεταξύ διαφορετικών περιοχών ή σημεία έλξης της επέκτασης. Οι κεντρικοί οδικοί άξονες διαμορφώνουν και διασπούν τις περιοχές. Ειδικότερα, η λεωφόρος Γρηγορίου Λαμπράκη, η οποία έχει χαρακτήρα σύνδεσης των ανατολικών και δυτικών περιοχών της Αθήνας, στην πραγματικότητα διαχωρίζει σε βόρειο και νότιο τμήμα και τις δύο περιοχές λόγω έντονης κυκλοφορίας. Το ίδιο συμβαίνει και με τον άξονα της Πέτρου Ράλλη, ενώ η λεωφόρος Θηβών αποτελεί όριο με την βιομηχανική περιοχή του Ρέντη καθώς λειτουργεί ως άξονας διακοπής μεταξύ των ασύμβατων χρήσεων.

Πολεοδομική εξέλιξη

ΑΘΗΝΑ - ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΝΙΚΑΙΑ-ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ
(ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ)

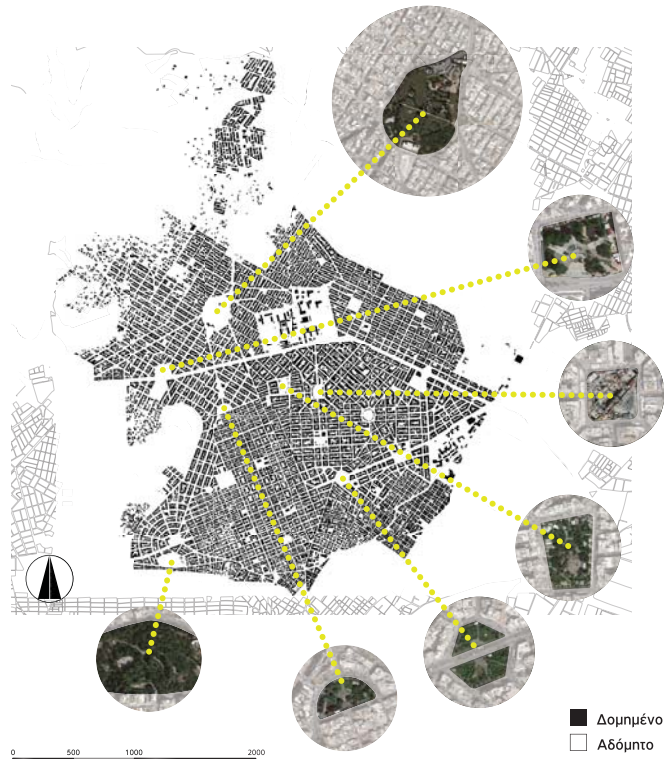
- Πολεοδομική εξέλιξη

Εώς το 1927: Η Νίκαια και ο Κορυδαλλός υπήρχαν από την αρχαιότητα με τη μορφή μικρών οικισμών, κατοικούμενοι από διάφορους αγρότες αλλά ήταν τόσο διάσπαρτα που δεν είχαν υπόσταση στη συνολική έκταση της Αθήνας στο χάρτη. Η δημιουργία και των δύο περιοχών οφείλεται στην εισροή Μικρασιατών προσφύγων στην Ελλάδα και στην ανάγκη για στέγασή τους. Το 1923 ξεκινά η οικοδόμηση υποτυπωδών κατοικιών χωρίς τις απαραίτητες υποδομές. Συνδέονται κυρίως με τον Πειραιά, γιατί οι πρόσφυγες ήταν φθινό εργατικό δυναμικό για τα εργοστάσια που άρχισαν να αναπτύσσονται στον Πειραιά.

1927 – 1962: Γύρω στο 1934, ιδρύεται ο Δήμος Κοκκινιάς και ο Κορυδαλλός αναγνωρίζεται ως Κοινότητα. Κατά την περίοδο της Κατοχής, η Νίκαια επέδειξε έντονη αντίσταση με κορύφωση σημαντικά γεγονότα το 1944 να σημαδεύουν την πόλη μέχρι σήμερα (Μάχη της Κοκκινιάς, Μπλόκο της Κοκκινιάς). Λόγω του γρήγορου ρυθμού οικοδόμησης μετά τον πόλεμο, το κτιριακό απόθεμα των περιοχών της Νίκαιας και του Κορυδαλλού αυξάνεται γρήγορα και οι περιοχές αυτές επεκτείνονται προς όλες σχεδόν τις κατευθύνσεις, όπως φαίνεται στον χάρτη. Συντελείται μεγάλη δημογραφική αύξηση, το οποίο σημαίνει ταυτόχρονα πυκνή κατοίκηση στον αστικό ιστό και εμφάνιση προβλημάτων σε υποδομές και κοινωνικές εξυπηρετήσεις. Νίκαιας διατηρήθηκε σημαντικά ο χαρακτήρας και τα κτίρια του πυρήνα σε αντίθεση με του Κορυδαλλού που εξαλείφθηκε ήδη από τα πρώτα χρόνια της ανοικοδόμησης.

1962 εώς σήμερα: Ακολουθώντας την γενική επέκταση που συντελείται στην Αθήνα, η Νίκαια και ο Κορυδαλλός επεκτείνονται Βορειοδυτικά στους πρόποδες του Αιγάλεω και παίρνουν πλέον την οριστική έκτασή τους. Η εισροή των οικονομικών μεταναστών, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν κυρίως στον αρχικό προσφυγικό πυρήνα της Νίκαιας, προκάλεσε μια απαξίωση του πολεοδομικού κέντρου της Νίκαιας και του κτιριακού αποθέματος. Το 2003 εγκαθίστανται οι Ολυμπιακές εγκαταστάσεις Άρσης Βαρών στο Λόφο Δεξαμενής, οι οποίες άλλαξαν προσωρινά τον χαρακτήρα της πόλης και ύστερα εγκαταλείφθηκαν. Η τελευταία και πιο σημαντική παρέμβαση, ή οποία είναι υπό εξέλιξη, είναι τα έργα του Μέτρο που ξεκίνησαν το 2012-2013, η οποία θα επηρεάσει τις περιοχές κυρίως στο μέλλον.

Πολεοδομική εξέλιξη

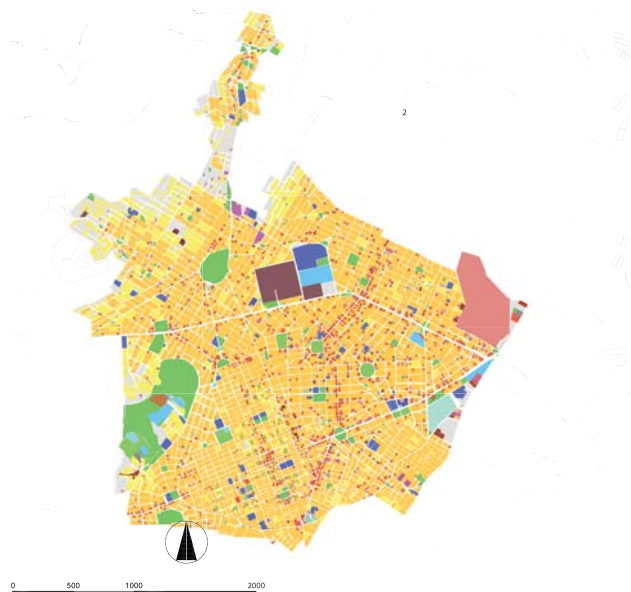
- Γενική εικόνα: πυκνή δόμηση (σε επίπεδο κάτοψης) με αρκετούς αδόμητους χώρους ποικίλων σχημάτων, διάσπαρτους στη συνολική έκταση.

- Ανομοιογένεια πολεοδομικού ιστού και συνδυασμός ιπποδάμειων συστημάτων, χαράξεις διαφορετικής κλίσης και πυκνότητα.

- Έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα.

- Σε επίπεδο τομής, η περιοχί χαρακτηρίζεται από έντονα στενούς δρόμους σε σχέση με τα ύψη των κτιρίων (διόροφα - οκταόροφα) με εξαίρεση την περιοχί των προσφυγικών συνοικιών (μονόροφα και διόροφα)

Χρήσεις Γης

- Αμιγής κατοικία
- Γενική κατοικία
- Εμπόριο - Υπηρεσίες
- Πολιτισμικοί χώροι
- Πρωτοβάθμια Εκπ/ση
- Δευτεροβάθμια Εκπ/ση
- Τριτοβάθμια Εκπ/ση
- Υπερτοπικό Εμπόριο
- Γραφεία
- Διοίκηση
- Μεικτές Χρήσεις
- Χερσαίες Εκτάσεις
- Ελεύθεροι Ανοιχτοί Χώροι
- Περίθαλψη
- Αθλητισμός
- Πράσινο
- Ειδικές Χρήσεις
- Ψυχαγωγία
- Αποθήκες
- Χονδρεμπόριο
- Λατομεία - Ορυχεία
- Βιοτεχνία
- Βιομηχανία
- Parking
- Περισχές με ίδιο Καθεστώς
- Σημεία Παραγωγής ΔΕΚΟ
- Αδόμητα Οικόπεδα

- Πολεοδομικός ιστός

Στην περιοχή επικρατεί μια γενική εικόνα πυκνής δόμησης σε επίπεδο κάτοψης με αρκετούς αδόμητους χώρους διάφορων σχημάτων. Είναι φανερό η ανομοιογένεια του πολεοδομικού ιστού που συνδυάζονται διαφορετικά συστήματα χαράξεων, τα οποία προέκυψαν από τις διαφορετικές χρονικές περιόδους που οικοδομήθηκαν οι περιοχές. Το φυσικό ανάγλυφο, οι οδικοί άξονες και ορισμένες πλατείες έχουν καθορίσει σε κάποια σημεία τις χαράξεις αυτών των συστημάτων, αλλά και αντίστροφα διάφορα συστήματα χαράξεων έχουν καθορίσει τη δημιουργία ανοιχτών χώρων. Σε επίπεδο τομής, οι δρόμοι είναι στενοί σε σχέση με τα ύψη των κτιρίων (μονόροφα έως οκταόροφα).

- Χρήσεις γης

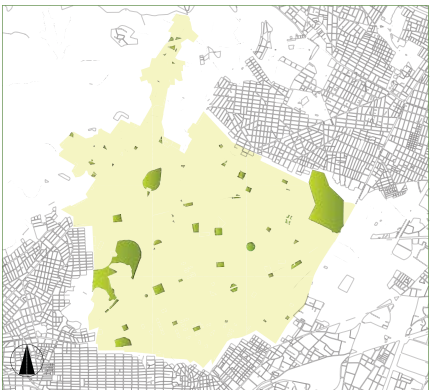
Η επικρατούσα χρήση είναι αυτή της γενικής κατοικίας. Έντονη διακρίνεται η εμπορική χρήση κατά μήκος οδικών αξόνων και γύρω από πλατείες. Το ίδιο αλλά σε μικρότερη κλίμακα ισχύει και για την ψυχαγωγία που χωροθετείται κυρίως περιμετρικά των πολυσύχναστων πλατειών, ενώ οι υποδομές που μπορούν να φιλοξενήσουν πολιτισμικές δράσεις είναι διάσπαρτες σε όλη την περιοχή μελέτης με τη μορφή θεάτρων, πνευματικών κέντρων, βιβλιοθηκών κ.α. Η δραστηριότητα εμφανίζεται πολύ πιο έντονη στον Κορυδαλλό με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλη μετακίνηση πληθυσμού για την ικανοποίηση αυτών των αναγκών και τη Νίκαια να παρουσιάζει αυτοεξυπηρέτηση σε μικρότερο βαθμό από τον Κορυδαλλό. Αναπόσπαστο κομμάτι του πολιτισμού της Νίκαιας είναι η προσφυγική της ιστορία που προωθείται από δράσεις τοπικών προσφυγικών συλλόγων, η οποία έχει φθίνει στη περιοχή του Κορυδαλλού. Αυτά τα ετερόκλητα χαρακτηριστικά των δύο περιοχών προκαλούν μια αλληλοσυμπλήρωση αναγκών και καθιστούν έντονη τη σύνδεση μεταξύ τους και είναι ένας από τους λόγους που εξετάζονται μαζί στα πλαίσια αυτής της διπλωματικής εργασίας. Οι χώροι αθλητισμού που βρίσκουμε στην περιοχή μελέτης είναι υπερτοπικής σημασίας. Οι ανοιχτοί χώροι παιχνιδιού είναι τοποθετημένοι σε πλατείες, αρκετές σε αριθμό αλλά μικρές σε μέγεθος. Φτωχές σε ποιότητα, αφού περιβάλλονται από έντονο αστικό ιστό και οχλούσες χρήσεις, χαρακτηρίζονται από μια επαναληψιμότητα που αφαιρεί κάθε πιθανότητα φαντασίας για τα παιδιά. Υπάρχουν και κάποιες ειδικές χρήσεις όπως οι Φυλακές Κορυδαλλού και το Γ΄ Νεκροταφείο Αθηνών, οι οποίες καταλαμβάνουν μεγάλη έκταση στην περιοχή και διασπούν την ομοιογένεια.

• Πράσινοι χώροι

Μια σύντομη μελέτη πρασίνου για τις περιοχές μας, μας οδήγησε στο χάρτη, όπου διακρίνουμε όλους τους πράσινους χώρους, οι οποίοι αποτελούν το 6% της συνολικής επιφάνειας τους, ενώ συγκεκριμένα το οικόπεδο αποτελεί το 5% των πράσινων χώρων στις δύο περιοχές και ανήκει στην κατηγορία 10-100 στρέμματα.

Μελέτη πρασίνου

Πράσινοι χώροι στις περιοχές Νίκαιας - Κορυδαλλού

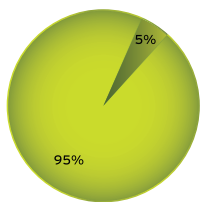

κλ. 1:20000

- ✓ **Συνολική Επιφάνεια Νίκαιας:** 9.500 στρέμματα
- ✓ **Συνολική Επιφάνεια Κορυδαλλού:** 4.320 στρέμματα
- ✓ **Συνολική Επιφάνεια Περιοχών Μελέτης:** 13.820 στρέμματα
- ✓ **Πράσινοι Χώροι:** 875,63 στρέμματα -> 6,3 % της συνολικής επιφάνειας των δυο περιοχών
- ✓ **Οικόπεδο** 46 στρέμματα -> 19 % της συνολικής επιφάνειας πρασίνου των δυο περιοχών

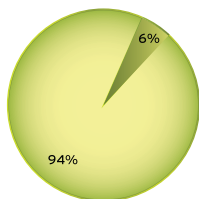
"Ο ανοιχτός χώρος είναι βασικό τμήμα της αστικής κληρονομιάς, δομικό στοιχείο της αισθητικής και αρχιτεκτονικής μορφής μιας πόλης, παίζει σημαντικό εκπαιδευτικό ρόλο, είναι οικολογικά αξιόλογος, είναι σημαντικός για την κοινωνική αλληλεπίδραση και την ενίσχυση της κοινωνικής ανάπτυξης, στηρίζει οικονομικούς στόχους και δραστηριότητες. Ο ρόλος του είναι πολύ σημαντικός συνεισφέροντας στις ανάγκες αναψυχής και ελεύθερου χρόνου της κοινωνίας και έχοντας οικονομική αξία στην ενίσχυση του περιβάλλοντος."

Συμβούλιο της Ευρώπης, 1986

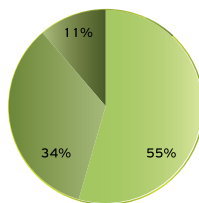
Σχέση οικόπεδου και λοιπών ελεύθερων και πράσινων χώρων Νίκαιας και Κορυδαλλού

■ οικόπεδο
■ πράσινοι χώροι

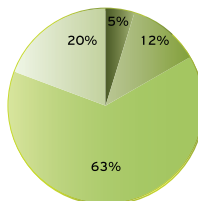
Σχέση ελεύθερων χώρων Νίκαιας και Κορυδαλλού επί της συνολικής τους επιφάνειας

■ πράσινοι χώροι
■ συνολική επιφάνεια περιοχών μελέτης

Ελεύθεροι και πράσινοι χώροι δήμων Αθήνας

■ :1-10 στρέμματα
■ :10-100 στρέμματα
■ >100 στρέμματα

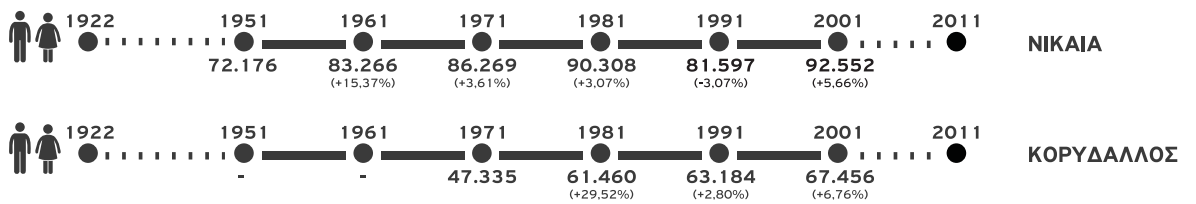
Ελεύθεροι και πράσινοι χώροι Νίκαιας και Κορυδαλλού

■ :0-1 στρέμματα
■ :1-10 στρέμματα
■ :10-100 στρέμματα
■ >100 στρέμματα

• Στατιστικά

Σύμφωνα με κάποια στατιστικά στοιχεία που συλλέξαμε τα παιδιά αποτελούν ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού. Σε επίπεδο απασχόλησης μόνο το 1/3 περίπου είναι εργαζόμενοι, ενώ το εκπαιδευτικό επίπεδο είναι μέτριο.

Μελέτη πληθυσμού

ΝΙΚΑΙΑ	ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ
 = 48,56%	 = 49,87%
 = 51,44%	 = 50,13%
 (0-14 ετών) = 13,96%	 (0-14 ετών) = 12,89%

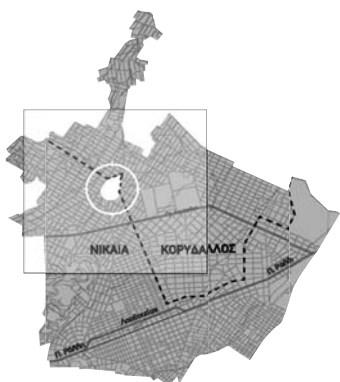
ΝΙΚΑΙΑ	ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ
 = 90,45%	 = 91,19%
 = 8,81%	 = 9,55%

ΝΙΚΑΙΑ	ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ = 34,26%	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ = 33%
ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ = 3,02%	ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ = 3,54%
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ = 17,36%	ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ = 17,55%

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: επίπεδο εως	
	Κατώτερη δευτεροβάθμια ≈ 38%
	Ανώτερη δευτεροβάθμια ≈ 47%
	Ανώτερη τριτοβάθμια ≈ 15%

Ανάλυση Οικοπέδου

Θέση του οικοπέδου σε σχέση με τις περιοχές μελέτης

Συνδέσεις

- Οικόπεδο μελέτης - πρώην νεκροταφείο
- Περιοχή μελέτης
- Πράσινοι χώροι - βουνό- λόφοι
- κύριες συνδέσεις
- Εκπαιδευτικά ιδρύματα
- Αθλητικές εγκαταστάσεις
- Δικαστικές Φυλακές Κορυθαλλού

Ανάλυση οικοπέδου

- Περιγραφή οικοπέδου

Το οικόπεδο αποτελεί έναν πράσινο ακρησιμοποιήτο χώρο έκτασης 46 στρεμμάτων και χρησιμοποιούταν ως νεκροταφείο. Η λειτουργία του έχει πάψει να ισχύει από το 1999 (19 χρόνια) και έκτοτε χρησιμοποιείται εν μέρει από τον Δήμο Νίκαιας όπου στεγάζονται λειτουργίες του Δήμου. Βρίσκεται πάνω στα διοικητικά όρια Νίκαιας και Κορυδαλλού. Βρίσκεται στο Βόρειο τμήμα και των δυο περιοχών και στο όριο του ξεκινάνε οι πρόποδες του όρους Αιγάλεω και η οπτική επαφή με αυτό από το εσωτερικό του οικοπέδου είναι φανερή. Λίγο πιο κάτω βρίσκουμε και το Λόφο της Δεξαμενής που αποτελεί ένα μεγάλο πράσινο χώρο. Από αυτό καταλαβαίνουμε πως το οικόπεδο βρίσκεται σε μια κοιλάδα ανάμεσα στα δυο υψώματα και γι' αυτό η κλίση του είναι σχετικά χαμηλή. Υπάρχουν συνδέσεις από δευτερεύοντες οδικούς άξονες που οδηγούν στην Οδό Γρηγορίου Λαμπράκη. Και προς τη άλλη κατεύθυνση υπάρχουν οδικοί άξονες που ενώνουν με τον Άνω Κορυδαλλό. Σημαντικής έκτασης και ειδικής χρήσης κτίσμα είναι οι φυλακές του Κορυδαλλού. Δίπλα ακριβώς υπάρχουν κτίρια εκπαίδευσης και αθλητικές εγκαταστάσεις και υπάρχει και γι' αυτό ένας άξονας που οδηγεί κατευθείαν εκεί.

- Χρονολόγιο

Στο πέρασμα του χρόνου βλέπουμε πως άρχισε να χρησιμοποιείται ως νεκροταφείο σχεδόν από την περίοδο που δημιουργήθηκαν οι περιοχές. Είχε τοποθετηθεί στα όρια της περιοχής, λόγω της χρήσης. Το αρχικό του σχήμα ήταν ένας ρόμβος με έναν άξονα στην κορυφή του που το συνέδεε με την περιοχή. Εσωτερικά έχουν δημιουργηθεί δυο μονοπάτια που έχουν μείνει μέχρι και σήμερα. Σε εκείνο το σημείο αργότερα τοποθετήθηκε κτίριο με διοικητικές υπηρεσίες και δημιουργήθηκε και μια πλατεία. Με την εξάπλωση του αστικού ιστού το σχήμα του οικοπέδου μετατράπηκε και ενσωματώθηκαν διάφορα τμήματα του αστικού ιστού που έχουν δώσει το σημερινό σχήμα του οικοπέδου. Παρόλα αυτά, βλέποντας την σημερινή κατάσταση είναι φανερό οι αρχικές χρήσεις, το αρχικό σχήμα καθώς και κάποιες εναπομείνουσες χρήσεις.

- Γύρω από το οικόπεδο

Όσον αφορά τις χρήσεις, γύρω από το οικόπεδο κυριαρχεί η κατοικία ενώ υπάρχουν και χρήσεις γειτονιάς που εξυπηρετούν την γύρω περιοχή (φούρνοι, ψιλικατζίδικα, καφετέριες, κομμωτήρια, μάντρες με οικοδομικά υλικά, φανοποιεία και γραφεία τελετών που έχουν απομείνει).

Η κίνηση των αυτοκινήτων έχει διαφορετικές διαβαθμίσεις. Στην οδό Περικλεούς και Ποταμού η κίνηση παρουσιάζεται πιο έντονη (άξονες που ενώνουν τις περιοχές βόρεια και νότια του οικοπέδου), ενώ μέτρια κινητικότητα παρουσιάζεται στο κάτω μέρος του

οικοπέδου που υπάρχει η πλατεία με διάφορες χρήσεις και προσελκύει το κοινό. Στους υπόλοιπους άξονες η κίνηση των αυτοκινήτων είναι χαμηλή.

Και οι κινήσεις των πεζών συγκεντρώνονται στις δυο αυτές οδούς κυρίως λόγω της ύπαρξης των χρήσεων. Στο οικόπεδο επίσης έχουν πρόσβαση και οι κάτοικοι γύρω περιοχών με μέσα μαζικής μεταφοράς.

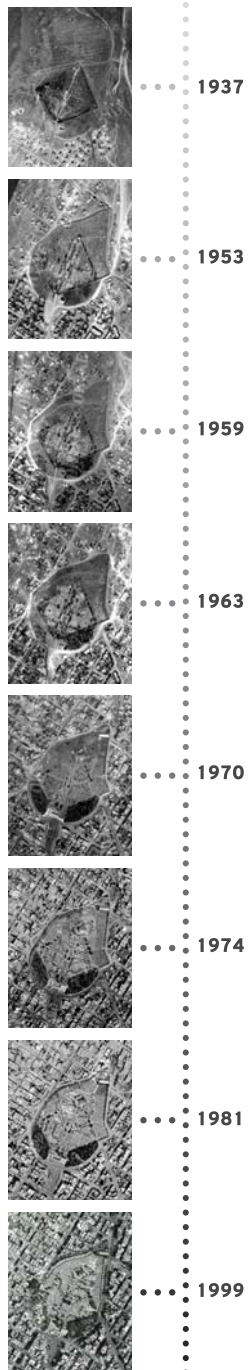
- Εντός οικοπέδου

Εσωτερικά του οικοπέδου συναντάμε διάφορες εναπομείνουσες λειτουργίες – κτίσματα τα οποία βλέπουμε στο διάγραμμα. Τα κτίσματα που έχουν μείνει είναι η εκκλησία της Αναλήψεως, το 19ο Δημοτικό σχολείο Νίκαιας, τα πλυντήρια οστών και τα χωνευτήρια, ένα μικρό μνημείο πεσόντων , ενώ στο πάνω μέρος του οικοπέδου έχει δημιουργηθεί ένας χώρος στάθμευσης για τα απορριμματοφόρα του Δήμου Νίκαιας και στο κάτω ένα μικρό γήπεδο το οποίο χωρίζεται με το εσωτερικό του νεκροταφείου.

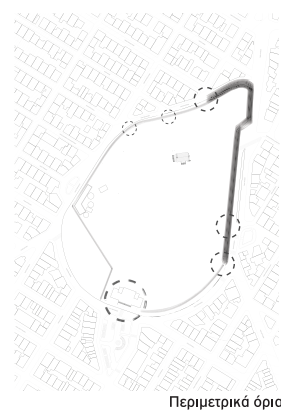
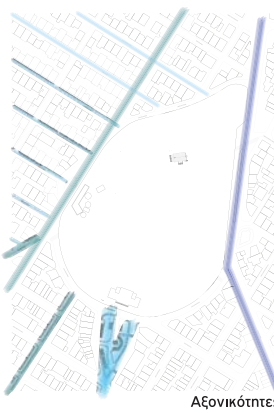
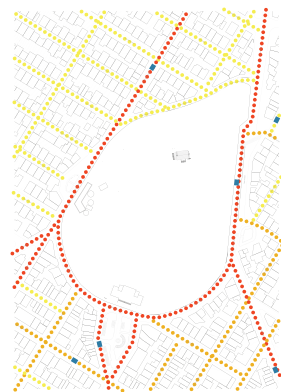
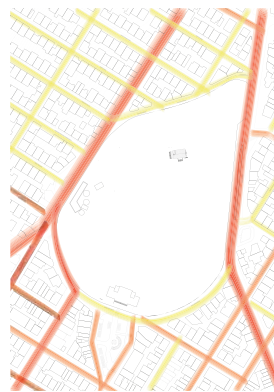
Μέσα στο οικόπεδο υπάρχει αρκετή φύτευση (κυρίως πεύκα και κυπαρίσσια) η οποία συγκεντρώνεται κυρίως στις δυο κάτω περιοχές στις οποίες δεν υπήρχαν τάφοι και εκατέρωθεν των μονοπατιών του σταυρού.

Άλλο ένα έντονο στοιχείο είναι κάποιοι άξονες που έχουν μείνει ανεξίτηλοι, με έντο-νους αυτούς του σταυρού και των ορίων του πρώην νεκροταφείου και των ενδιάμεσων μονοπατιών.

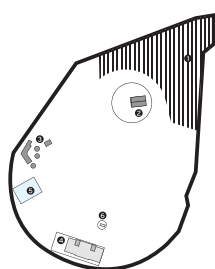
Χρονολόγιο

Η κατάσταση σήμερα

Εντός οικοπέδου

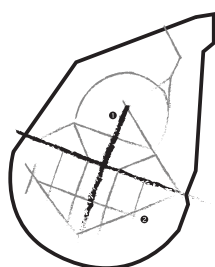
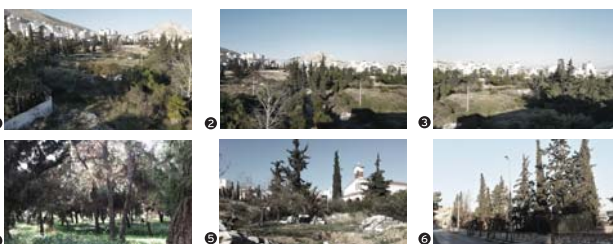
Λειτουργίες

1. Χώρος στάθμευσης και φύλαξης για οχήματα καθαρισμού του δήμου Νίκαιας
2. Χώρος ιερού ναού Αναλήψεως
3. Χώρος κωνευτηρίων και πλυντηρίων οστών - οστεοφυλάκια
4. 19ο δημοτικό σχολείο Νίκαιας
5. Χώρος γηπέδων αθλητισμού
6. Μνημείο πεσόντων Β' Παγκοσμίου πολέμου

Φύτευση

Χαράξεις

1. Κυρίως μονοπάτι - Σχήμα σταυρού σε κάτοψη
2. Μικρότερα μονοπάτια

Ανάλυση κεντρικής ιδέας

Αναλύοντας το οικόπεδο Θεωρήσαμε πως πρέπει να σεβαστούμε ότι έχει μέσα και όλη την μνήμη που κουβαλάει και η παρέμβαση μας να είναι σε αυτούς τους άξονες, Αυτή η διατήρηση της μνήμης αποτέλεσε και μια πρόκληση για μας αλλά και έμπνευση για το πως θα την αναδείξουμε, σεβόμενοι ταυτόχρονα και τα υπόλοιπα υπάρχοντα στοιχεία .Η ιδέα μας κινήθηκε σε δυο άξονες.

- Ερευνώντας που βρίσκεται το παρελθόν στο οικόπεδο, παρατηρήσαμε πως οι δύο κύριες λειτουργίες που εκφράζουν την μνήμη και το παρελθόν (εκκλησία, κωνευτήρια) βρίσκονται στο επάνω τμήμα του οικοπέδου, ενώ το σχολείο που αποτελεί το μέλλον βρίσκεται κάτω. Η βασική ιδέα ήταν να δημιουργηθεί μια διαδρομή μνήμης που θα ενώνει αυτές τις περιοχές.

Αν κάναμε μια χρονική τομή στο παρόν, θα βλέπαμε πως υπάρχει μια αέναη κίνηση μεταξύ ζωής και θανάτου και αποτελεί έναν κύκλο και μια συνεχή ροή στο πέρασμα του χρόνου, μια συνεχή είσοδο καινούργιας ζωής σε αυτόν τον κύκλο και μια συνεχή δημιουργία μνήμης. Κινούμενοι σε αυτούς τους άξονες και αντλώντας έμπνευση από διάφορα κείμενα που διαβάσαμε αναγάγαμε αυτή την χρονική τομή σε πραγματική τομή εδάφους όπου ότι συμβολίζει το παρελθόν βυθίζεται και ότι συμβολίζει το μέλλον ίπταται. Αυτή τη μορφή θα έχει η τομή της διαδρομής.

- Πρόθεση μας είναι να διατηρήσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο την υπάρχουσα φύτευση αλλά και να τη χρησιμοποιήσουμε σαν ένα σχεδιαστικό εργαλείο δημιουργώντας ένα φίλτρο με την πόλη ώστε να εξαλείψουμε την οχλαγωγία και την έντονη οπτική επαφή. Δημιουργήσαμε τρεις ζώνες στις οποίες η φύτευση έχει διαφορετική πυκνότητα και συνδυασμό με χρήσεις. Παράλληλα με αυτό, αυτή η δημιουργία ζωνών δημιουργεί και ένα φίλτρο για τα παιδιά.

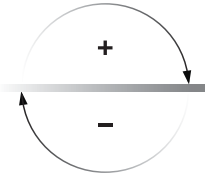
Η επιλογή των εισόδων έγινε έπειτα από την ανάλυση που έγινε για την γύρω περιοχή του οικοπέδου. Οι εισοδοί τοποθετήθηκαν στις οδούς Περικλέους και Ποταμού. Οι τοποθέτηση των εισόδων καθώς και οι χαράξεις αυτών προέκυψαν από την είσοδο των χαράξεων της πόλης στον αστικό ιστό. Ένα επιπλέον κριτήριο ήταν η ύπαρξη πλατειών που υπήρχαν και χρησιμοποιήθηκαν σαν μεταβατικοί χώροι από τον αστικό ιστό στην είσοδο και στο οικόπεδο καθώς και οι οπτικές φυγές από αυτούς τους δρόμους.

Κεντρική ιδέα

Ευσαπία - Ιταλό Καλβίνο
εικονογράφηση: Χοάνα

ΑΕΝΗ ΡΟΗ
ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ
ΚΥΚΛΙΚΟΤΗΤΑ

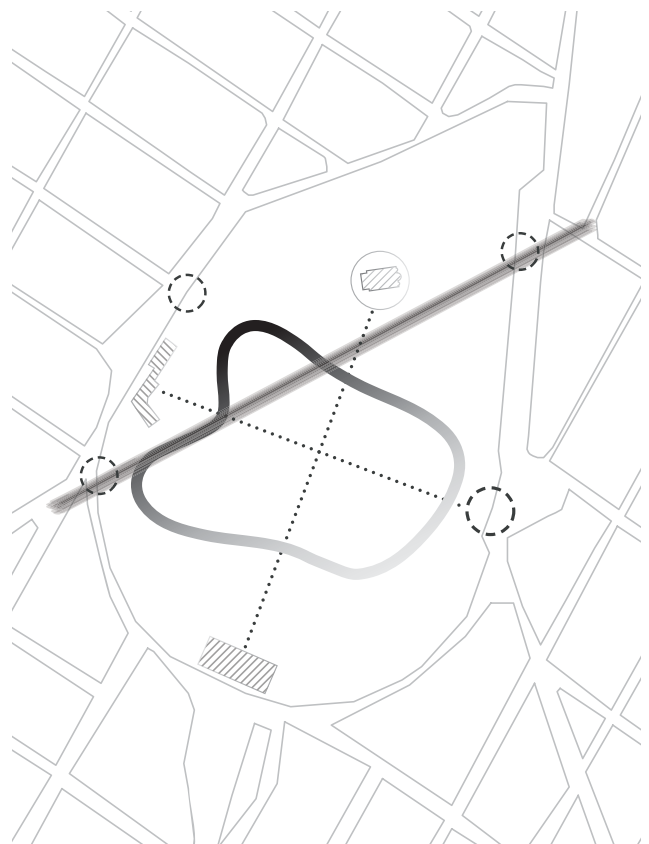
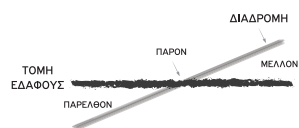
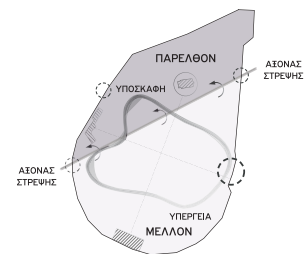
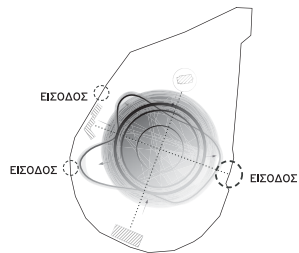
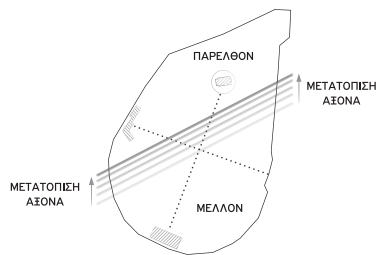

ΧΡΟΝΙΚΗ ΤΟΜΗ

ΜΕΛΛΟΝ +
ΠΑΡΟΝ ±
ΠΑΡΕΛΘΟΝ -

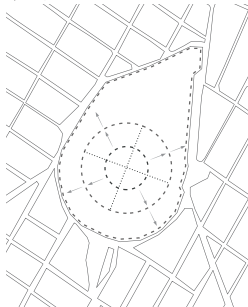
Ευσαπία - Ι. Καλβίνο
εικονογράφηση: Roberto Santoya

- Πέρασμα - Άξονας (ΠΑΡΟΝ ±0.00)
- Διαδρομή Μνήμης - Ταξίδι στο Χρόνο (ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ, ΜΕΛΛΟΝ -, ±, +)
- Κεντρικός χώρος - Παιδιά (ΜΕΛΛΟΝ +)

Κεντρική ιδέα

Τρεις ζώνες

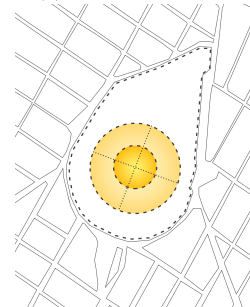
Από τον κύκλο - καρδιά οικοπέδου προκύπτουν τρεις ζώνες

Διαβάθμιση Πρασίνου

■ Αμιγές
■ Μεσαίας πυκνότητας
□ Ελάχιστο - καθόλου

Αναφορά στα παιδιά

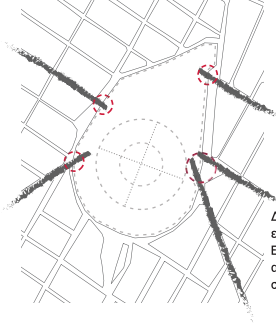
■ Σχεδόν αποκλειστικά
■ Κυρίως παιδιά
□ Για όλους

Διαχείριση αστικού ιστού

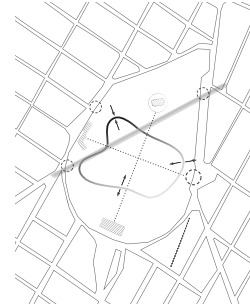
Εμπνεύρα από Ευρασία. Καθρεφτισμός της πόλης και εισχώρησή της στο οικόπεδο

Διαμόρφωση εισόδων

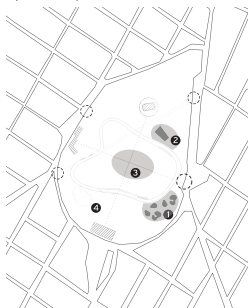
Διαμόρφωση εισόδων. Εισχώρηση του αστικού ιστού στο οικόπεδο.

Πλάτος διαδρομής

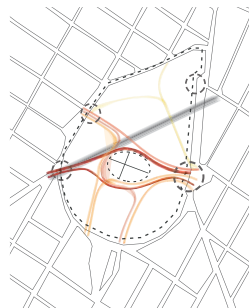
Η διαδρομή στενεύει στο πιο χαμηλό σημείο υπόγειο και φερδάνει πάνω από τη γη σε σημεία που καθορίζονται από τις χρήσεις και από τα σημεία θέασης.

Χρήσεις - Εγκαταστάσεις

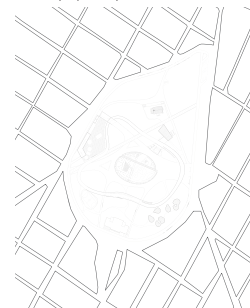
1. Δημοιοργική απασχόληση
2. Πολιτιστικές εκδηλώσεις
3. Παιχνιδιά
4. Αθλητισμός

Κινήσεις

■ Πέρασμα
■ Κύριες
■ Δευτερεύουσες
■ Μονοπάτια

Ολοκληρωμένη πρόταση

Σχέδια

- Βασικές αρχές σχεδιασμού

ο Ανοιχτά όρια χωρίς τεχνητά στοιχεία(κάγκελα- στηθαία) – Δημιουργία ορίου με φύτευση (φίλτρο)

ο Διαφορετικές ποιότητες διαδρομών (γρήγορη κίνηση, περίπατος μνήμης, μονοπάτια διανομής μέσα στο οικόπεδο)

ο Λειτουργική σύνδεση διαδρομής μνήμης με τις χρήσεις.

ο Καμπύλες χαράξεις που ενισχύουν την ροή και την συνέχεια των διαδρομών.

ο Διατήρηση φυσικής κλίσης εδάφους για ελαχιστοποίηση παρεμβάσεων.

ο Δημιουργία κεντρικότητας και εσωστρέφειας για προστασία του παιδιού.

ο Διαμορφώσεις υπαιθρίων με φυσικά υλικά που είναι οικεία προς τα παιδιά και φιλικά προς το περιβάλλον.

- Υλικότητες

Τα υλικά που επιλέχθηκαν για την διαμόρφωση του οικοπέδου είναι κυρίως μαλακά υλικά τα οποία λειτουργούν ελκυστικά απέναντι στα παιδιά. Επιλέχθηκαν όμως και κάποια πιο σκληρά υλικά στις ζώνες έντονης κίνησης και σε πλατώματα για να διευκολύνουν την κίνηση. Σημαντική ήταν και η χρήση του νερού που για εμάς είναι συνδεδεμένο με την ηρεμία.

Υλικότητες

1. Νερό

2. Σκυρόδεμα

3. Χώμα

4. Πατημένο χώμα με πρόσμιξη από κορσάνι

5. Φυσικό χωμάτινο σταθεροποιημένο δάπεδο

6. Πατητή τσιμεντοκονία

7. Τσιμεντένιες πλάκες

8. Ξύλο

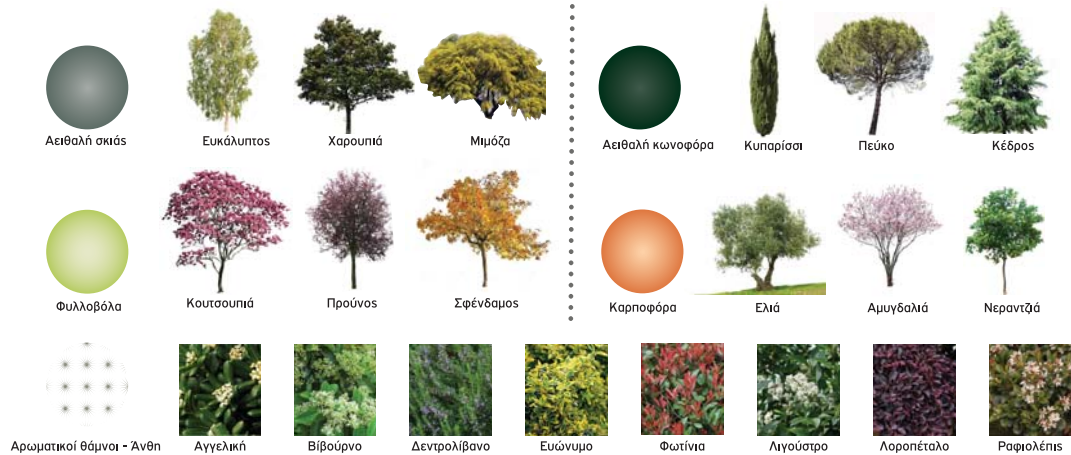
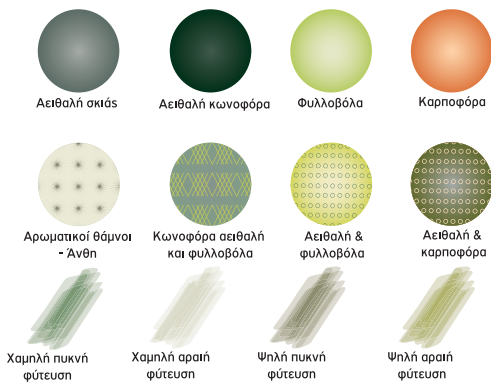
9. Άμμος

• Φύτευση

Η φύτευση του οικοπέδου διατηρήθηκε και ενισχύθηκε εσωτερικά με αειθαλή και φυλλοβόλα δέντρα διαφορετικών εποχών καρποφορίας ώστε να υπάρχουν όλο το χρόνο περιοχές με καρποφορία, ενώ τα όρια δημιουργήθηκαν από αειθαλή κωνοφόρα και δέντρα σκιάς ώστε να υπάρχουν μόνιμα και να δημιουργούν όρια με τις κόμες τους.

Φύτευση

Γενική Κάτοψη Οικοπέδου (Μάστερπλαν)

Τα βασικά χαρακτηριστικά της γενικής κάτοψης, όπως προέκυψαν από την κεντρική ιδέα, τις χρήσεις και τις αρχές σχεδιασμού, είναι η δημιουργία μιας κεντρικής πλατείας για τα παιδιά, γύρω από την οποία «πάλλεται» μια διαδρομή με εννοιολογική αλλά και χωρική αναφορά στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον, η οποία λειτουργεί ως συνδετική πορεία μεταξύ των νέων χρήσεων που τοποθετούνται για την λειτουργία του πάρκου, των προϋπαρχόντων χρήσεων που αναδιαμορφώνονται και των κομβικών σημείων και κινήσεων που προκύπτουν από την επέμβαση (είσοδοι και διασταυρώσεις).

Διάρθρωση Χώρων Κίνησης

Η πρόσβαση της πόλης προς το εσωτερικό του πάρκου γίνεται μέσω των τριών εισόδων, οι οποίες έχουν όλες ως κοινό σημείο αναφοράς τον κεντρικό χώρο του παιχνιδιού, της περιμετρικής ζώνης κίνησης, η οποία διανέμει και συνδέει τις πορείες μεταξύ εισόδων, κεντρικού, διαδρομής και χρήσεων, καθώς και της διαδρομής μνήμης η οποία αποτελεί το συνδετικό στοιχείο μεταξύ της περιμετρικής ζώνης, των χρήσεων και των περιφερειακών πράσινων περιοχών του οικοπέδου.

Οι εισοδοί συνδέονται μεταξύ τους και με τις χρήσεις του πάρκου, μέσω της περιμετρικής ζώνης που κινείται γύρω από τον κεντρικό και του δικτύου μικρότερων πορειών που εκτείνονται προς τις κατάφυτες ζώνες της περιφέρειας του πάρκου. Η ανατολική είσοδος λειτουργεί ως κεντρική, λόγω σύμπτωσης με την κεντρικότητα που χαρακτηρίζει την πόλη σε αυτό το σημείο, και γι αυτό το σκοπό πλαισιώνεται μέσω της ανάσπασης της διαδρομής ώστε να σηματοδοτηθεί αλλά και να παρέχει προστασία από τις καιρικές συνθήκες. Η είσοδος αυτή προσφέρει άμεση σύνδεση με τα εργαστήρια της δημιουργικής απασχόλησης- μέσω πορείας που βρίσκεται στα αριστερά της και τον χώρο πολιτιστικών εκδηλώσεων- μέσω της δεξιάς σε αυτήν πορεία. Η νοτιοδυτική συμπίπτει με το νότιο άκρο της ευθύγραμμης και απρόσκοπτης πορείας (πέρασμα) του πάρκου που λειτουργεί ως συνδετικός άξονας μεταξύ νότιας και βόρειας πλευράς του οικοπέδου (διοικητικά όρια περιοχών), αλλά και με την διαδρομή μνήμης, η οποία σε αυτό το σημείο γίνεται συνεπίπεδη με το έδαφος της εισόδου, προσφέροντας πρόσβαση είτε από τα δεξιά προς την ανάβαση της διαδρομής και το καθιστικό με θέαση είτε ευθέως προς την υπογειοποίηση της διαδρομής και τον χώρο μνήμης. Τέλος, η βορειοδυτική είσοδος η οποία έχει αναφορά στο παρελθόν, συνδέει την πόλη με τους χώρους που απευθύνονται στη μνήμη, είτε πρόκειται για τόπους μνημόνευσης- όπως το καθιστικό μνήμης, είτε για τόπους λατρείας που συνδέονταν με την προηγούμενη λειτουργία- όπως ο Ιερός Ναός της Αναλήψεως, είτε για χώρους που προορίζονται ως σημείο συγκέντρωσης πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Εκτός από τις κύριες εισόδους, στο πάρκο δημιουργούνται και δευτερεύουσες οι οποίες διαμορφώνονται ως μικρά ανοίγματα στο όριο- από φύτευση- του οικοπέδου. Τα «ανοίγματα» αυτά, 2 στο βόρειο και 2 στο νότιο τμήμα, συνδέονται με μικρά μονοπάτια

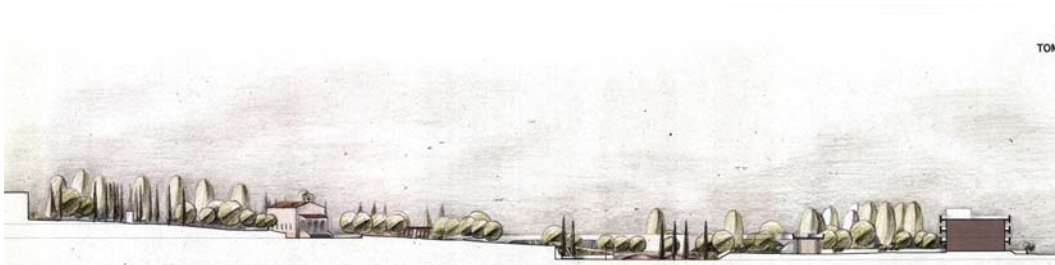
που διοχετεύουν προς τις κύριες κινήσεις και τις λειτουργίες του πάρκου, δημιουργώντας έτσι ταυτόχρονα ένα πλούσιο δίκτυο πορειών για περιήγηση στο εσωτερικό αλλά και την βέλτιστη δυνατή πρόσβαση της πόλης σε αυτό.

Η διαδρομή μνήμης, η οποία αποτελεί έναν από τους άξονες της κεντρικής ιδέας και της σύνθεσης, συνιστά μια «κορδέλα» που ελίσσεται στον χώρο ώστε να συνδέσει κομβικά σημεία του που έχουν διαφορετικό εννοιολογικό χαρακτήρα, και να παρέχει στους επισκέπτες μια εμπειρία περιπάτου με διάφορες θεάσεις, στοχεύοντας παράλληλα στην επίγνωση για τη χρονική μεταβολή και το παλίμψηστο του χώρου. Η καμπύλη χάραξη της διαδρομής μνήμης έχει σχεδιασθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να συλλειτουργεί με τις διαφορετικές ποιότητες και εντάσεις των εισόδων- μέσω της ανύψωσης, της υπογειοποίησης και της διαπλάτυνσής της (διαπλάτυνση άνωθεν ανατολικής, συνεπίπεδα στη νοτιοδυτική και στένωση κάτωθεν βορειοδυτικής)- προς τα πλατώματα των οποίων «τραβιέται». Η διακύμανση του πλάτους της διαδρομής, η οποία προκύπτει από τις διαφορετικές κατά περίπτωση ποιότητες του χώρου, διαμορφώνεται στα 4 μέτρα στο χαμηλότερο σημείο όπου η διαδρομή υπογειοποιείται, στα 10 μέτρα στο υψηλότερο σημείο- βόρεια του σχολείου- όπου τοποθετούνται και τα καθιστικά για ανάπαυλα και θέαση, ενώ όπου αυτή συμπίπτει με το πέρασμα και την νοτιοδυτική είσοδο έχει σταθερό πλάτος 5 μέτρα. Στα σημεία στα οποία αυτή υπερυψώνεται δημιουργείται ένα δεύτερο επίπεδο, το οποίο ενώ παρέχει επιπλέον πορείες κίνησης όντας στεγασμένο δύναται να προσφέρει και προστασία στις ακραίες καιρικές συνθήκες. Η σύνδεση της διαδρομής μνήμης με τα κομβικά σημεία και τις χρήσεις του πάρκου δεν επιτυγχάνεται μόνο μέσω των σημείων όπου αυτή συμπίπτει με το επίπεδο του εδάφους αλλά και μέσω κλίμακας και ράμπας, οι οποίες επιτρέπουν πιο άμεση πρόσβαση από το ένα επίπεδο στο άλλο, χωρίς να διανύσει κανείς μεγάλες αποστάσεις.

Η κύρια σύνδεση μεταξύ των εισόδων γίνεται μέσω της περιμετρικής κεντρικής ζώνης που περιβάλλει τον κεντρικό χώρο του παιχνιδιού. Η ζώνη αυτή προσφέρεται για άνετη και μαζική κίνηση πεζών, ατόμων με περιορισμένη κινητικότητα αλλά και ποδηλατών, λόγω του διευρυμένου πλάτους και τις ήπιες χάραξης (χωρίς απότομες στροφές και κλίσεις) και δίνει συγχρόνως τη δυνατότητα οπτικής επαφής με τον χώρο όπου συντελείται το παιχνίδι. Σε αυτή τη ζώνη εμπίπτει ένα δίκτυο από μικρότερα μονοπάτια που οδηγούν στις υπόλοιπες χρήσεις του οικοπέδου αλλά και στις μικρότερες εισόδους του πάρκου. Η χάραξη των ζωνών που προκύπτουν ακολουθεί μια λογική καμπύλων χαράξεων ώστε να ενισχύσει την ομαλή ροή των κινήσεων μέσα στο πάρκο.

Masterplan

Προσθήκη Νέων Χρήσεων

Ο κεντρικός χώρος (το «Παιχνίδι»), ο οποίος αποτελεί την «καρδιά» και το κεντροβαρικό σημείο του πάρκου, προορίζεται αποκλειστικά για τα παιδιά και έχει επιμερισθεί ώστε να περιλαμβάνει διάφορες περιοχές παιχνιδιού και να απευθύνεται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες των παιδιών. Ο χώρος έχει ωσειδή χάραξη με επιφάνεια 3.000 τετραγωνικών μέτρων και η πρόσβαση σε αυτόν γίνεται είτε μέσω μίας ράμπας που έρχεται από την κεντρική είσοδο (ανατολικά) και κινείται παράλληλα στην χάραξη του χώρου είτε μίας σκάλας που έρχεται από την νότια πλευρά (βόρεια του σχολείου). Η διαμόρφωση του κεντρικού χώρου έχει γίνει με κριτήριο την εκπαιδευτική και ψυχαγωγική επαφή των παιδιών με τα φυσικά υλικά όπως το χώμα, η άμμος, το νερό και η φύτευση, καθώς επίσης και την αντίληψη των χωρικών ιδιοτήτων όπως το υψόμετρο, οι εσοχές και γενικότερα η διαβάθμιση των επιπέδων. Ο χώρος συνδέεται επίσης και με τον υπαίθριο χώρο του αμφιθεάτρου που βρίσκεται στη βορειοανατολική του πλευρά και στο σημείο αυτό εκείνο στεγάζεται ένα υπαίθριο καθιστικό όπου δίνεται η δυνατότητα να κάθονται οι γονείς και να επιβλέπουν τα παιδιά τους.

Στο σημείο που η πρόταση αυτή τοποθετεί τον κεντρικό προϋπήρχαν δυο σημαντικές αξονικές χαράξεις που σχημάτιζαν έναν σταυρό, οι οποίες διατηρούνται σαν ίχνη μνημονικής αναφοράς μέσα στο οικοπέδο. Τα ίχνη του σταυρού αποκολλώνται στη συμβολή τους, για να αποφευχθεί η έντονη διαμερισματοποίηση, και χρησιμοποιούνται

σαν άξονες για την δημιουργία χώρων και κινήσεων διαφορετικών επιπέδων. Έτσι, ο κατακόρυφος άξονας αποτελεί έναν άξονα κίνησης που περιστοιχίζεται από κυπαρίσσια και καταλήγει σ' έναν μικρό χώρο με νερό, ενώ ο οριζόντιος άξονας ανυψώνεται για την δημιουργία υπέργειας κίνησης με ένα ξύλινο γεφυράκι που λειτουργεί σαν γρήγορο πέρασμα, μεταξύ των άκρων του χώρου αλλά ταυτόχρονα και ως σκιασμένος υπόστυλος χώρος. Το ωοειδές περίγραμμα του χώρου, το οποίο αποτελεί το όριο με την περιμετρική ζώνη κίνησης, διαμορφώνεται ως πρανές με χαμηλή φύτευση έτσι ώστε να μην είναι ένα απότομο και κατ' επέκταση «σκληρό» όριο μεταξύ εσωτερικού- εξωτερικού.

Κάτοψη κεντρικού χώρου

Τομή κεντρικού χώρου

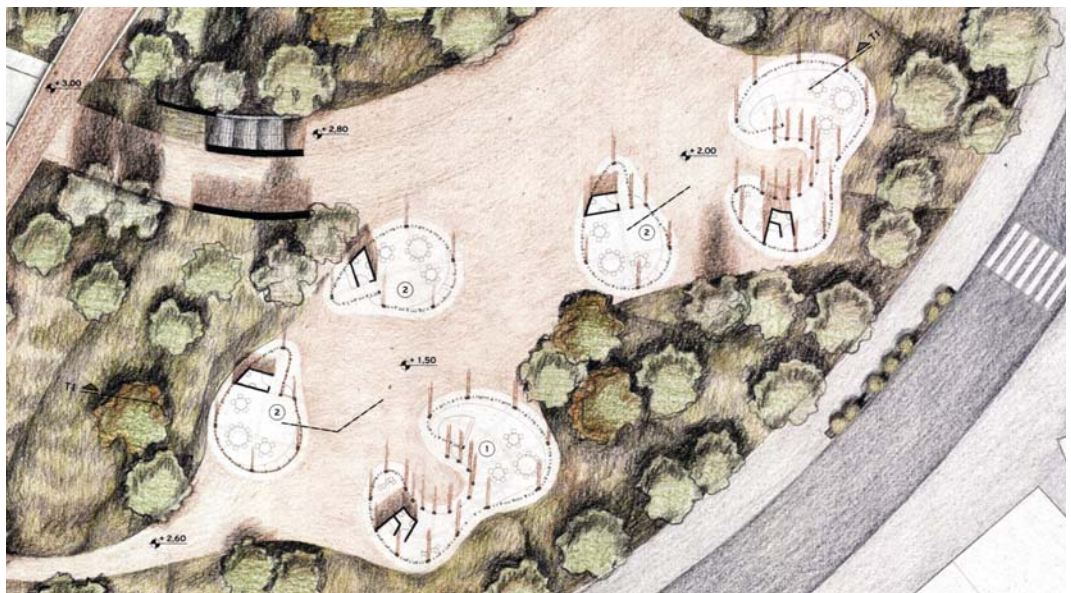
Στην νότια πλευρά του πάρκου και δεξιά από το σχολείο τοποθετούνται τα **εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης** τα οποία συγκροτούν δυο πυρήνες μεταξύ τους. Πρόκειται για ξύλινες κατασκευές οι οποίες απευθύνονται στην απασχόληση των παιδιών όπου διεξάγονται διάφορες δραστηριότητες εκπαιδευτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα. Η θέση στην οποία έχουν τοποθετηθεί έχει επιλεγεί ώστε να είναι σε σύνδεση με το σχολείο, την κεντρική είσοδο, καθώς και με τον κεντρικό χώρο παιχνιδιού. Το γεγονός ότι στο σημείο αυτό του οικοπέδου υπήρχε ένα κατάφυτο αλσάκι από πεύκα αποτέλεσε άλλο έναν λόγο για την επιλογή του σημείου, καθώς έτσι δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να εκτελούν τις δραστηριότητές τους σε ένα περιβάλλον που «φιλτράρει» τον όχλο και την εικόνα του πυκνού αστικού ιστού, παρέχοντάς τους μια «πράσινη αγκαλιά» η οποία εκτός από ησυχία προσφέρει και άμεση επαφή με την φύση. Τα εργαστήρια συνδέονται μεταξύ τους με ένα μονοπάτι το οποίο ξεκινάει από την κεντρική είσοδο, διαπλάτυνεται στο σημείο που υπάρχουν τα εργαστήρια, ώστε να δημιουργηθούν μεταξύ τους κοινές αυλές που συνιστούν «γειτονιές», και στη συνέχεια καταλήγει στον προαύλιο χώρο στα βόρεια του σχολείου. Οι μονάδες των εργαστηρίων έχουν δύο τύπους ώστε να απευθύνονται σε διαφορετικά είδη απασχόλησης και διαφορετικές ηλικίες. Η φορά τους καθορίζεται είτε από την αυλή στην οποία αναφέρονται, είτε από το μονοπάτι, είτε από την οπτική σχέση με τον κεντρικό χώρο του παιχνιδιού και το περιβάλλον πράσινο.

Αναπαράσταση χώρου Εργαστηρίων

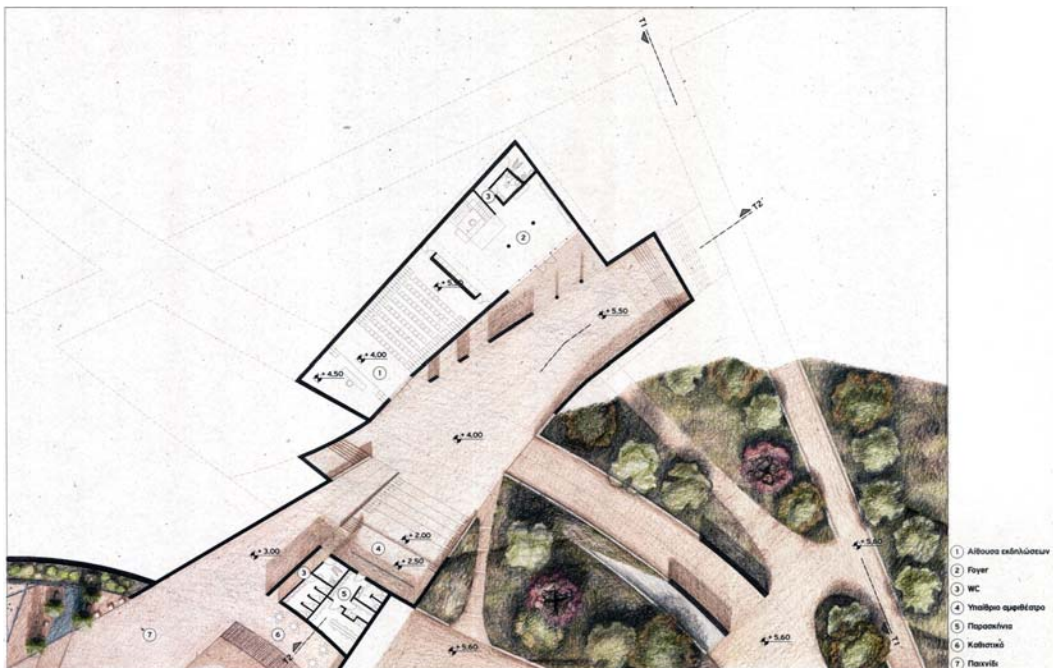
Κάτοψη 1 - εργαστήρια

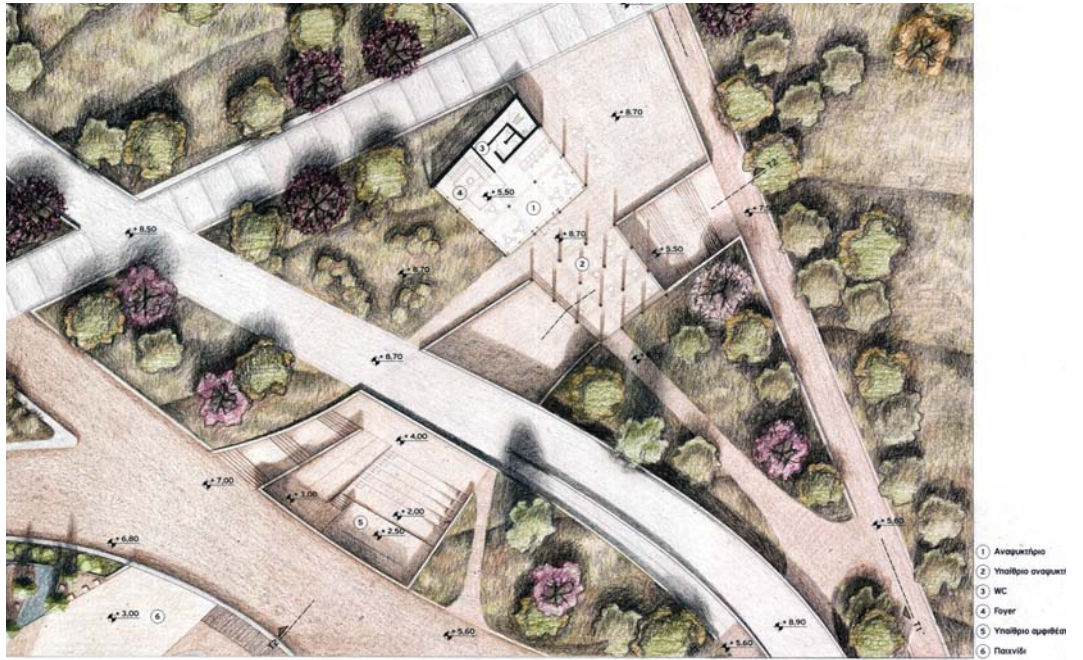
Κάτοψη 2 - εργαστήρια

Στο βόρειο τμήμα του οικοπέδου και δεξιά από την είσοδο έχουμε τοποθετήσει κάποιες υποστηρικτικές χρήσεις πολιτισμού και αναψυχής για το πάρκο- όπως ένα κλειστό αμφιθέατρο (υπόσκαφη αίθουσα), ένα ανοικτό αμφιθέατρο (υπαίθριο) και ένα αναψυκτήριο- όπου θα μπορούν να διεξάγονται οργανωμένες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Η τοποθέτηση των επιμέρους χώρων έχει γίνει κατά τέτοιον τρόπο ώστε να αξιοποιείται η δεδομένη φυσική κλίση του εδάφους, να αποτελεί μια ήπια μορφής παρέμβαση και να παρέχει πολλαπλές συνδέσεις μεταξύ των επιπέδων και των πορειών πρόσβασης. Η υπόσκαφη αμφιθεατρική αίθουσα έχει χωρητικότητα 80 ατόμων και τοποθετείται στη σύνθεση έτσι ώστε να μην καταλαμβάνει μέρος της πράσινης επιφάνειας και να μην έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις σκίασης. Η κλίση της αίθουσας δίνει την δυνατότητα δημιουργίας δύο προσβάσεων σε αυτήν, όχι μόνο για την διευκόλυνση των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα αλλά και την εύκολη και άμεση εκτόνωση της αίθουσας χωρίς να δημιουργούνται συνθήκες συνωστισμού. Το αναψυκτήριο τοποθετείται στην επιφάνεια του εδάφους με κάθετη προς το αμφιθέατρο διάταξη κατά τέτοιο τρόπο ώστε το ένα μέρος του να είναι κλειστό και να επικοινωνεί μέσω εσωτερικής κλίμακας με το foyer και το αμφιθέατρο και το άλλο ανοικτό ώστε να παρέχει περιμετρική θέαση προς όλες τις πλευρές του πάρκου. Αυτή η φορά επιτρέπει την δημιουργία υπόσκαφου περάσματος από τα βόρεια προς την είσοδο της αίθουσας του αμφιθεάτρου(κάτω από τον υπαίθριο χώρο του αναψυκτηρίου), το υπαίθριο αμφιθέατρο και στη συνέχεια προς τον κεντρικό χώρο του παιχνιδιού. Στο σημείο μεταξύ του κλειστού και του ανοικτού χώρου του αναψυκτηρίου δημιουργείται διάδρομος που συνδέει το πάνω μέρος του οικοπέδου με την διαδρομή μνήμης.

Κάτοψη 1 - Αμφιθέατρο

Κάτοψη 2- Αμφιθέατρο

Κάτοψη 3- Αμφιθέατρο

Διαμόρφωση Προϋπαρχουσών Χρήσεων

Εκτός των νέων χρήσεων που τοποθετούνται στο οικόπεδο, ώστε να υποστηριχθεί η λειτουργία του ως πάρκο αναψυχής για παιδιά και μεγάλους, περιλαμβάνονται και κάποιες που είτε προϋπήρχαν και δεν λειτουργούσαν σωστά με την υπόλοιπη έκταση είτε δεν λειτουργούσαν καθόλου. Το δημοτικό σχολείο παρότι λειτουργούσε δεν συνδέονταν καθόλου με το οικόπεδο ενώ στρέφονταν και ανοίγονταν μόνο προς την πλατεία στη νότια πλευρά. Ο χώρος στον οποίο γινόταν πλύση και η τοποθέτηση των οστών κατά την προηγούμενη χρήση καθώς και η εκκλησία στα βόρεια αναφέρονταν στην λειτουργία του χώρου ως νεκροταφείο. Η συγκεκριμένη παρέμβαση, σεβόμενη τη «νωπή» μνήμη που βαραίνει το οικόπεδο, στοχεύει στη διαμόρφωση αυτών των χώρων ώστε να συλλειτουργήσουν κατά το βέλτιστο δυνατό τρόπο με τη νέα χρήση του πάρκου. Έτσι, οι χώροι των πλυντηρίων και της εκκλησίας αναδιαμορφώνονται ώστε να συγκαταλέγονται στα σημεία που μπορεί κάποιος να επισκεφθεί και κυρίως οι ομάδες που συνδέονται ακόμη συναισθηματικά με τους εν λόγω χώρους, ενώ το σχολείο αποκτά ένα διευρυμένο προαύλιο χώρο και μια καλύτερη διαλεκτική σχέση με το πάρκο.

Ο χώρος όπου παλαιότερα λειτουργούσαν τα **πλυντήρια οστών**, διαμορφώνεται ώστε να διατηρεί τη θύμηση του πρόσφατου παρελθόντος στη σκέψη των ατόμων που σχετίστηκαν με αυτόν. Η λειτουργία του που δεν υφίσταται πλέον, όμως το σημείο είναι ακόμη φορτισμένο και για τον λόγο αυτό η παρέμβαση περιλαμβάνει την διαμόρφωση του σε «καθιστικό» μνήμης. Διατηρώντας τα στοιχεία που παραπέμπουν στο παρελθόν του, όπως η χάραξη του κτηρίου, το κέλυφος υποχωρεί αφήνοντας μόνο τα επίπεδα της βάσης και της οροφής, τα οποία εκτείνονται ώστε να καταλάβουν την έκταση των κάποτε αποσπασμένων κτηρίων- των πλυντηρίων και του οστεοφυλακίου- με την στέγασση να

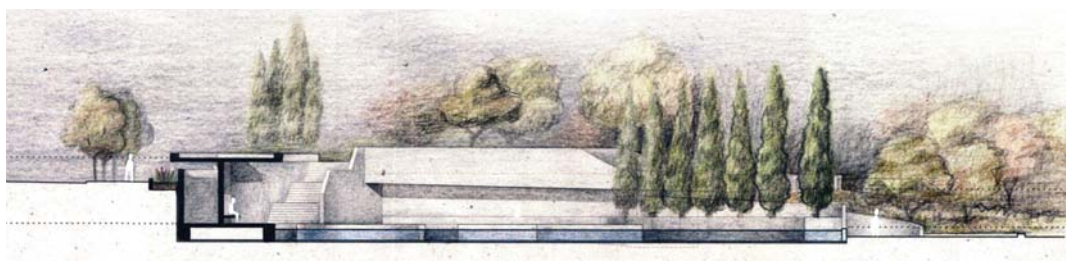
στηρίζεται σε επιμήκη τοιχεία που προστίθενται για την στήριξή της. Τα τοιχεία αυτά εκτός από την στήριξη ορίζουν και τις πορείες στις οποίες μπορούν να κινηθούν οι επισκέπτες, με την ζώνη που στρέφεται προς τα κωνευτήρια να περιλαμβάνει και καθίσματα. Στον περιβάλλοντα χώρο γύρω από τα κωνευτήρια προστίθεται νερό σε χαμηλή στάθμη, το οποίο λειτουργεί ως στοιχείο κάθαρσης και εξαγνισμού. Η χαμηλή δεξαμενή νερού ορίζεται από την διαδρομή μνήμης και το πέρασμα που περνάει στα ανατολικά της μέσω μιας συστοιχίας από κυπαρίσσια, τα οποία φιλτράρουν τους ήχους του πάρκου και παρέχοντας ταυτόχρονα και μια εσωστρέφεια. Το καθιστικό αυτό λειτουργεί ως χώρος ηρεμίας και περισυλλογής αλλά και ως χώρος τον οποίο μπορεί κάποιος να επισκεφτεί και να αφήσει ένα λουλουδί για όσους υπήρχαν πριν εκεί και είναι ακόμη στη μνήμη τους. Η πρόσβαση σε αυτόν μπορεί να γίνει είτε από την βορειοανατολική είσοδο- μέσω κλίμακας στα δεξιά του εισερχόμενου η οποία οδηγεί απευθείας στο «καθιστικό», είτε από το άνοιγμα αριστερά της νοτιοδυτικής εισόδου το οποίο είναι συνεπίπεδο με τον χώρο και τέλος, είτε από το υπόγειο τμήμα της διαδρομής μνήμης. Η όλη σύνθεση του χώρου είναι ένα ανοιχτό (υπαίθριο) εσωστρεφές δωμάτιο.

Κάτοψη 1- Μνήμη

Κάτοψη 2- Μνήμη

Τομή - Μνήμη

Αναπαράσταση χώρου Μνήμης

Ο περιβάλλον χώρος της **εκκλησίας**, ο οποίος είχε κυκλική διάταξη διαμορφώνεται ώστε να διευρυνθεί αλλά και να συνδεθεί καλύτερα με το δίκτυο των μονοπατιών και κινήσεων, το πέρασμα και τις εισόδους. Στην βόρεια πλευρά της εκκλησίας διαμορφώνεται πλάτωμα ώστε να δημιουργηθεί ένα ξέφωτο και να δοθεί στο σημείο μια κεντρικότητα. Η διαμόρφωση του πλατώματος και ο χαρακτήρας του χώρου ενδεικνύονται για ήρεμους περιπάτους μέσα στο πυκνό πράσινο και για τον λόγο αυτό αποτελεί ιδανική θέση για την μεταφορά και τοποθέτηση του μνημείου πεσόντων εκεί, όπου η χρήση του θα είναι περισσότερο συμβατή από ό,τι πίσω από το σχολείο.

Στην περιοχή του **σχολείου** ο βαθμός παρέμβασης ήταν περιορισμένος καθώς αυτό τελεί υπό λειτουργία και η χρήση του ισχύει. Πάραυτα η παρέμβαση συμπεριλαμβάνει την διαμόρφωση του προαύλιου χώρου δυτικά του κτηρίου λόγω της περιορισμένης του έκτασης. Κρίθηκε αναγκαίο ο χώρος στον οποίο εκτονώνονται τα παιδιά κατά τα διαλείμματα και την υπαίθρια ψυχαγωγία όχι μόνο να διευρυνθεί αλλά να αποκτήσει και μια σύνδεση με το πράσινο του πάρκου και τις λειτουργίες σε αυτόν που αναφέρονται στα παιδιά, στοχεύοντας έτσι σε μια μελλοντική διαλεκτική των διαδικασιών εκμάθησης με το φυσικό περιβάλλον. Έτσι, η υπάρχουσα αυλή επεκτείνεται μέσω της προσθήκης μικρού αμφιθεατρικού χώρου στη βόρεια πλευρά του σχολείου, ο οποίος- όπως και η αυλή διαμορφώνεται από μαλακό υλικό και πλαισιώνεται με επιπλέον φυτεμένη έκταση ώστε να φτάνει ως τα όρια της υπερυψωμένης διαδρομής. Στο σημείο αυτό η υπερύψωση και η διαπλάτυνση της διαδρομής (10 μέτρα στο μέγιστο) δημιουργούν έναν στεγασμένο χώρο, στον οποίο τα παιδιά μπορούν να ξεκουραστούν αλλά και να

προστατευτούν από τις καιρικές συνθήκες. Ο χώρος στηρίζεται από λεπτά μεταλλικά υποστυλώματα, τα μετακίονια των οποίων κλείνουν και στις δύο πλευρές με περιστρεφόμενα (κατακόρυφα) πετάσματα από πλέγμα, ώστε να προσφέρουν οπτική επαφή με τον κεντρικό χώρο του παιχνιδιού. Τα πετάσματα ανοίγουν είτε από την πλευρά του σχολείου είτε από αυτήν του πάρκου, στην οποία υπάρχουν μικρές εκτάσεις με ανθοκομικές καλλιέργειες. Τις ημέρες ή ώρες που το σχολείο δεν λειτουργεί τα πετάσματα από την πλευρά του πάρκου μπορούν να ανοίγουν ώστε ο υπόστεγος χώρος να εξυπηρετεί τις ομάδες που ασχολούνται με την φύτευση. Για τη βελτίωση της λειτουργίας του σχολείου προσφέρεται επίσης και μικρός χώρος αθλοπαιδείας στα δυτικά του κτηρίου, με την προσθήκη γηπέδου διαμορφωμένου με κερκίδες μέσα στην κατάφυτη έκταση στα νοτιοδυτικά του οικοπέδου. Οι εκτάσεις εκατέρωθεν του σχολείου, γήπεδο και εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης, συνδέονται με αυτό μέσω μονοπατιών που οδηγούν απευθείας στον προαύλιο χώρο του, προωθώντας έτσι την λειτουργική σύνδεσή του με το πράσινο του πάρκου.

Ακολουθούν φωτογραφίες από τη διαδικασία εκπόνησης αλλά και από την τελική παρουσίαση και πράδοση:

